

Doç. Dr. Melahat DEMİRBİLEK
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü

SHB117 SOSYAL HİZMET OKUR YAZARLIĞI

SOSYAL HİZMET-SOSYAL İŞLEVSELLİK

- *Sosyal işlevsellik*, bir bireyin temel gereksinimlerini karşılaması için gerekli aktiviteleri ve görevleri yerine getirebilmesi ile toplum (ya da belirli bir alt kültür) tarafından yerine getirilmesi beklenen sosyal rolleri gerçekleştirebilme yeteneğidir (Sheafor ve Horejsi, 2003; akt. Duyan, 2012).

- Sosyal işlevselliğin amacı, bireyin sosyal ve ekonomik çevresi içinde onun kapasite ve eylemleri, istekleri, beklentileri, kaynak ve fırsatları arasında bireyi toplumla bütünleştirme ya da elverişli konuma getirmesidir (Sheafor ve Horejsi, 2003; akt. Duyan,2012).

- SHU'ları diğer insanlarla ilişki güçlüğü yaşayan, kendi potansiyelini en üst seviyede gerçekleştiremeyen, çevresinin taleplerini karşılayamayan insanlarla ilgilenir (Johnson, 1998; akt. Duyan, 2012).

- Sosyal hizmet tüm insanların sosyal işlevselliğiyle ilgilenmesine rağmen önceliği toplumun en hassas ve incinebilir kesimlerinin gereksinimlerini karşılamaya vermiştir (Duyan, 2012).

- Tipik olarak bu hassas kitle sosyal adaletsizliğin, ayrımcılığın, ihmalin kurbanı olanlardır. Bunlar arasında yoksullar, engelliler, yaşlılar, çocuklar, gençler, kadınlar, cinsel yönelimi kendi cinsine olanlar, azınlık konumunda olanlar, gereksinimlerini karşılayamayanlar vb. yer alır (Duyan, 2012).

- Sosyal hizmet müdahalesi kapsamında işlevsellik sorunu olmayan bireylerin de beceri ve performans düzeylerini artırma çalışmaları yer alabilir. Bu bağlamda mesleki açıdan sosyo-ekonomik politikaların temel insan haklarını gözetmesi beklenir. Bu haklardan bazıları (Duyan, 2012);
- Barınma, beslenme, tıbbi bakım vb. kişinin yaşamını sürdürebilmesi için temel kabul edilen sosyal hizmetlere sahip olma,

- Saldırı ve sömürüden korunma,
- Çalışma ve yeterli gelire sahip olma,
- Evlenme, aile sahibi ve aile içinde olma,
- Temel eğitimi alma,
- Mülkiyet sahibi olma,

- İşyerinde kaza ve yaralanmalardan korunma,
- İsteddiği gibi ibadet etme,
- Mahremiyet,
- Seyahat etme,
- Mensubu olduğu ülkedeki toplum ve yönetim hakkında bilgi edinme, kararlarda söz ve yetki haklarına sahip olma.

- Bu haklarla birlikte bazı sorumluluklar da vardır. Biri olmadan diğeri var olamaz. İnsanlar sadece kendi haklarıyla ilgilendiklerinde ve toplumdaki diğeri üyeler için sorumluluk ve sahiplenme duygusu hissetmedikçe (sosyal) adaletsizlik baş gösterir (Sheafor ve Horejsi, 2003; akt. Duyan, 2012).

- SHU'ları bir taraftan insan haklarının yerine getirilmesi için gerekli hizmetleri sağlarken, diğer taraftan hakları görmezden gelinmiş, ellerinden alınmış insanlar için toplumda bilinç ve farkındalık yaratmaya yönelik çalışmalarda bulunur (Sheafor ve Horejsi, 2003; akt. Duyan, 2012).

KAYNAKLAR

- Duyan, V. (2012). Sosyal Hizmet: Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri, Sosyal Hizmet Uzmanları derneği yayın No: 20, Ankara.